

ANY IX

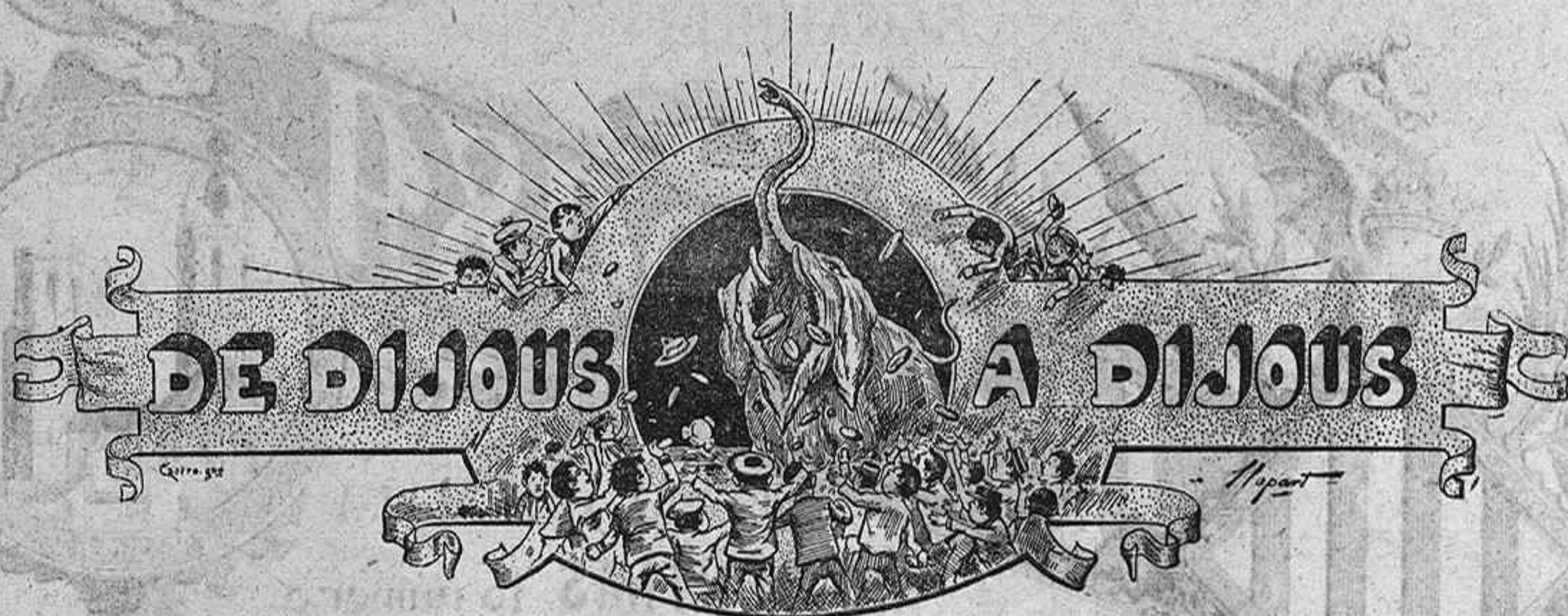
BARCELONA 27 FEBRER 1896

NÚM. 391

Africana de la terra,
que del món segueix la farsa
y guanya dos ralets justos
al teatro, fent de comparsa.

Còpia fot. de A. S. (Xatari).

La hem arribat a l' època més *espinosa* del any. Després del *bullit* de Carnaval y de la *escudella* que feyan més de quatre màscaras de sota-terrat, ha tornat a venir l' arrós ab congre sech y 'l bacallá ab such de la Quaresma. Pera l' Iglesia es temps de penitencia la quarentena que comensa 'l dimecres de Cendra y acaba per Pasqua; pero la vritat es que per nosaltres, 'ls del *art* de la ploma, (vull dir 'ls que fém *pi-pí* als tinters) no es cap pena, ni cástich, l' escurar ganyas de llús de pobre y desarmar guardias civils ab casaca aquesta temporada, perque com que la feyna aquesta la tenim tan per la má de Sant Manel á Sant Silvestre, ja 'ns empassém las espinas y tot sense adornárnose 'n. La penitencia 's refereix á n' els que no passen del primer pis y mantenen gos, sino que á n' aquets que poden defensar la *patria* (llegeixis panxa) ab palpissos y filets encare 'ls serveix de distracció y 'ls vé de gust una tungada d' oli per treure 'l baf. Ademés, com que 'ls seus peixos no tenen rés de blau, ¡tira peixet! 's rebejan ab 'ls *raps* y 'ls *neros*, y no 's recordan del dejuni, ni de la butlla, ni falta que 'ls hi deu fer. De manera que, nosaltres per estarhi acostumats á menjar de magre sempre y ells per passársela grassa tant ab oli com ab llar, resulta que la Quaresma no respón al objecte pel qual fou instituida, y, per lo mateix, podria suprimirse; ab la seguritat de que á casa continuaríam observantla tots dotze mesos per forsa, aixís com 'ls de la pila del greix per *de magre* que menjin cada divendres de Quaresma, menjarán *gras* com cada día.

Y que no hi ha més espina, ni os.

*
**

Nada menos que cinch; no quatre, no; cinch ben contats y sonats l' un darrera del altre, es dir, casi tots plegats, casi tots d' una pessa; cinch, sense faltarne ni un, ab lo seu corresponent *trinquis* de vidres de fanal; cinch petardos eixits com cinch bolets al voltant de la Casa de la Mestressa y despatxats á corre-cuyta: més n' haguesin sortit. Alló va ser una fecunditat petardista que no s' explica fent lo temps que fá. Los mes práctichs en trobar fils no han pogut trobar encare lo fil d' aquet capdell de petardos á preu fet pera anar embolicant la madeixa com haurían volgut y 'ns hem trobat que de l' un al altre cap d' Espanya, la nació *petardera* per essencia y per potencia, ningú ha sapigut donar rahò de la causa ó del origen d' aquella *petardada* que al cap-de-vall no ha resultat rés més que molt soroll y pocas nous. Nosaltres, desd' aquí 'ns havíam aventurat á creure que no fóssin cinch *bólits* ressagats d' aquells qu' han estat de moda vuyt días de carrera peninsularment, pró lo no haver vist indicada tal probabilitat per cap Observatori de *Tibidabo*, ni per cap *Flammarión* d' estar per casa, 'ns ha fet anular tal suposició; en cambi, ha fet arrelar nostra convicció de que no varen ser cinch petardos 'ls de referencia, ni quatre, ni tres, ni dos; sino un sol petardo que vá petar, y fort, simultáneament en totes las agencias telegráficas de la *Vila* de fer l' os, ressonant lo pet en totes las provincias espanyo'as per obra y gracia del noticierisme á cinch céntims 'l número.

Ara resulta que 'l General de la Gran-vía desbota to'a la bilis que va embotar allá en lo camp de la *Bota*, á conseqüencia de las entremaliaduras d' aquell *baylet* que l' ha de fer tornar mico. No gosant esbravarse ab ningú mes de la colla del *llanto* governant, ha intentat fer carregar 'l mort de la seva mala sombra al *Zaragozano* (no al dels calendaris; al Ministre) considerantlo fins indigne de tornarli 'l saludo. Las rebequeries del General per haver caygut del escambell, li han acabat de restar las pocas simpatías qu' encare sumava per la llástima que feya. Aixís com lo General del carrer d' Arolas va dir: «*O yo concluyo con Maceo, ó Maceo acaba conmigo*», lo General de la Gran-vía, sense dirho, ha conseguit, que no solament 'n Maceo y 'n Máximo Gomez, sino hasta la Opinió pública acabéssin ab ell. Lo qual no deixa de ser una gran victoria.

*
**

Diálech de la setmana:

- Sembla que tant mateix ja está ben llest 'n Maceo.
- Ben llest del tot, no 's pot dir encare.
- ¿Com s' entén? ¿No 'l váren matar?
- Sembla; pró com que 'ls diaris l' han matat y rematat tantas vegadas...

PEPET DEL CARRIL.

ALS HEREUS DE CLAVÉ!... (1)

En lo XXII aniversari de la mort del Mestre

DEIXEPLÉS del gran Clavé,
que ab lo cor rublert de té,
pe 'l camí de l' art feu via!...

Y ab la unió, de bons germans
gardeu la l'avor dels cants
qu' ell, un temps vos escribía! ..

¡Hereus del preclar Cantor
que creá ab sa lira d' or,
la música catalana!...

¡Segons d' aquell gran primel

—¡Avant sempre us diu Clavé,

—¡Avant! la patria us demana.

Avay fa vintidós anys,
que l' autor de «Goigs y Planys»
com sol que s' en va á la posta

deixá 'l cos, orle d' esprit
y 'l mon digué, si era nit...

y... ¡ningú torna respostal...

¡Y nit foul... ¡Nit de deból

puig acoixá 'l caparró,
lo rossinyol de la terra

y 'l funerari batall
va endolar l' alegre vall,
y l' ample mar y la serra.

Y en mar, serra y vall, pastors,
pagesos y pescadors

cantats per ell ab má destra,

cor-presos de greu fatich

ploraren molts al amich...

¡y ploraren tots al mestrel

Y quan demunt de Clavé,
pesanta llosa caigué

sols quedá d' aquell cor nob'e...

un feix d' escrits immortals;

un estol d' amichs lleals

y... ¡' admiració d' un poble!

Sos escrits eternament

durán en alas del vent

ressò de la seva glorial

Lo poble d' ells, orgullós,

en bronzes, sa imatge ha fós

per conservar sa memoria.

L' estol dels amichs lleals...

¡sou vosaltres!... que, puntals

de son obra benefactora

sa hermosa empresa seguíu

y ab vostres cants, redimíu

á la gent treballadora!

¡Vosaltres, honrats hereus

de Clavé, que ab vostras veus

enaltíu la classe obrera!

Y ab *Virtut, Progrés, y Amor*

los lemas del gran Cantor,

poséu als vicis, barrera!...

¡Vosaltres, que 's estandarts

sabeu dur á totes parts

fentvos estimar dels pobles. .

Mostrant á la fás del mon

que 'ls obrers catalans son

honrats, instruhits y nobles!

¡Nobles sí! ja que en vritat

podeu dir que no ha passat

cap desgracia al devant vostre,

Sens que dessiu al moment

del més hermós sentiment...

¡la més magnánima mostra!

Per xò arreu, trobéu germans,

y éuscaros y valencians,

ma'lorquins y aragonesos,

segueixen vostras llissóns

y venen ab sas legions

de noble emulació, encesos.

Y de ponent á llevant,

pas á pas aréu guanyant

las rasses del cor d' Espanya...

y esborréu rencors antichs

y es l' amor de 'ls enemichs,

¡lo premi de vostra hassanya!

Aixís.. ¡hereus de Clavé,

devéu ser!... Tal vos volgué

lo geni, qu' en pau reposal

¡Aixís obrers catalans!

¡Mostreu als pobles germans

la vostra obra profitosa!

¡Si 'l vostre excels fundador

pogués deixá 'l llit de mort

y veureus tants com sou ara,

al tornar al etern llit

s' aixamplaría son pit

orgullós de servos parel

¡Vía donchs, fills de Clavé!...

No decaigui vostre alé.

¡Hereus sou d' un llegat sant!

Y us mana á crits la consciencia,

qu' heu de portar vostra herencia

may enrera, ¡sempre avant!

M. ESCRIBU FORTUNY.

(M. Riusec)

(1) Llegida en la solemne vetllada necrológica que ressenyém en altre lloch d' aquest número.

PREGUNTAS

—¿Quina es la patrona dels vells?

—Santa Máxima.

—¿Y 'l patró de la quitxalla?

—Sant Anicet.

—¿Y 'l dels pianistas?

—Santa Tecla.

—¿Y dels carreters?

—La Mare de Deu de la O.

—¿Y dels carlins?

—Santa Bárbara.

—¿Y del home de bè?

—Sant Pau.

—¿Y dels malalts?

—La Mare de Deu de l' Ajuda.

—¿Y dels bons Jans?

—Sant Benigne.

—¿Y dels taberners?

—Sant Joan Baptista.

DR. TRANQUÍ..

EPÍGRAMAS (1)

L' esperitista Magí

qu' es fill d' una que 's diu Tona,

per no rebre de la dona

molts cops diu que ha de fugí.

Y com que á mes, l' altre día,

va dirme que per tornarshi

ó bè sols per barallarshi,

ell esperit no tenia,

jo li vaig dir tot seguit:

—Donchs, noy, es cosa ben trista

que siguis *esperitista*

y no tinguis *esperit*.

—

De la «Corte de María»

professó feyan á Gracia,

y una noya de las molts

que á dita professó anavan,

veyent que totas las noyas

anavan molt separadas,

va exclamá ab gran serietat:

—¡Ay, noyas! ¡Aném molt claras!

FRANCISCO LLENAS.

1 Sobrants del número extraordinari.

COSAS DE QUARESMA

— ¿Veus aquet? M' ha dit si volia estimarlo.
— No deu saber que vivim en un quint pis. ¡Po-
brissó! 'S veu qu' ha menjat de peix y al arri-
var á mitja escala 's moriria de *repenta*.

— ¡Si no estiguessim al Temple de Deu, —
diria qu' aquesta *beyata* ho fá expresa-
ment de pessigarme la cuixa!

— Noy, ab los dejunis ó tú, t' has aprimat, ó se
t' ha engrandit la roba.
— ¿Qu' ho diheu pe 'l *sobretudo* potser?...
— ¡Deu hagi perdonat á qui 'l va estrenar!

MORTS DE DEBO

Lo Governadó, ab fermesa,
á alguns batlles ha multat,
que no li han remés los datos
sobre la mortalitat.

Y ara existeix qui pregona
que si han faltat á aquets punts,
ha sigut per no posars'hi
ells, que son uns grans *difunts*.

UNA COMISSIO AB UN PAM DE NAS

—Donguins medallas y llibres
per' premis municipals.
—¿Portan quartos?—Ni una malla.
—¡Donchs no 'n dono sense rals!

—Se 'l pagaré ab lo producte
que donguin los lleonets.
—No 's cansin, si volen género
apromptin primè 'ls quartets.

A. F. FIDUCIA

¡TRENTA ANYS!

Avvuy los he cumplert... y encare jugaria á balas.

¡Ja 'n tinch tres desenás! ¡N' estich segur!

Segons compta la meva mare á totas las vehinas que volen escoltarla, lo día 26 de Febrer del any 1866, mentres lo relotje del Padró tocava las set del vespre, vaig veure la llum... de petroli, en l' arcoba del primer pis del n.º 77 del carrer del Carme, poch's passos mes amunt de la casa ahont morí l' eminent poeta D. Frederich Soler. D' aquesta proximitat de domicilis, en deduheix ella, la bona de la meva mare, qu' arribaré á ser célebre... *per aproximació*. Pero á mi aixó de la *gloria* no 'm preocupa, porque diuhen que 's troba á gran altura, y no m' agrada pujar escalas.

La primera idea que m' ha vingut al acabar de cumplir la trentena, ha sigut la de comptar lo número de días que 'ls meus 30 anys representan, y 'l d' horas, minuts y segons. He quedat assombrat; 'ls meus 30 anys equivalen á 10,958 días ó 262,992 horas ó 15,779,520 minuts ó 11946,771,200 segons!!

La cantitat de segons, m' entusiasma. ¡Qui la pogués tenir de duros!

Desseguida m' ha passat per la barretina calcular lo pá que m' hi menjat y 'l ví que m' hi begut; per ser lo pá l' aliment principal y 'l ví la principal beguda .. encare que 'ls ayguaders diguin lo contrari.

Descomptant lo periodo de lactancia (821 días) y fixant un promedi de lliura y mitja de pá cada día, segons los meus cálculs m' hi menjat 5,068 $\frac{1}{2}$ pans de tres lliuras. Si algú troba 'l número exagerat, li diré que jo soch molt *panaria*, en lo bon sentit de la paraula; en lo dolent, suposo que mes de quatre, deuhen aventatjarme.

De ví, en igual temps, á rahó de tres petriconets diaris—no es exagerat—n' hi colat 7,602 porrons y 3 petricons.

Lo valor del pá qu' hi consumit, comptat á 45 céntims las tres lliuras, es de 2,280'82 pessetas; y 'l del ví, á 30 céntims lo porró, de la mateixa cantitat; lo que dona un total de 4,561'64 pessetas, suma que, dit siga entre nosaltres, ara 'm treuria de mes d' un apuro.

Si á mi m' estés bé parlar en sério, pensant en que tal vegada lás tres llescas de pá y 'l mitj porró de xarel-lo de que hi donat compte aquet sopar, ser'n 'ls últims de l' auca de la meva vida, llensaria fondos sospirs condolentme de lo efimer de la nostra existencia y hasta exclamaria ab Jordi Manrique:

«¡Y así se pasa la vida
y así se viene la muerte
tan callando!»

Pero ¿qué en treuria d' entristirme y entristirlos a vostés, amichs com som de la gatzarona?

¡Tinch 30 anys? ¿Y qué? Per tenirne seixanta, encare m' en faltan trenta mes, y per cent, la friolera de setanta! ¡Ab setant' anys, qu' en puch fer de cosas! ¡Me queda temps sobrat pera posar en vers la Biblia... com en Carulla! Y jo hi arribaré al centenar, lo cor m' ho diu... y ¿qui sab, Mare de Deu, si per un voler de la divina Providencia—no val á riure—pera mi no hi haurá mes *última hora* que la que trobi en los diaris? Tal vegada lo Gran Arquitecto pensa guardarme per llevar pera quan construeixi un altre mon que no camini sol, sinó ab rodas, en vista de que aquet no pot anarhi. ¡Ah! pero, per un si acás, tinch d' advertir al Divinal Escultor, ab tot lo respecte degut, que, si té ganas de donarme una Eva, si pot ser no m' arrenqui cap costella, porque, apart de que 'ls hi porto molt carinyo, com que 'las tinch aparelladas, segons va comptarme 'l meu mestre d' Historia Natural, me voldria que m' en despariés un joch. ¡A la quènta, Adán en devía tenir una de sobrera!

Quedém, donchs, en que tinch 30 anys... y en que no 'm sàb greu. Si jo haig d' avisar pera que tallin lo fil de la meva existencia... me sembla que al qu' ho esperi, se li rovellarán las estisoras.

Pero, mentrestant, me permeterá lo curiós lector, pera que sapiga ab qui tracta y puga ferse cárrech del mal empleo qu' hi donat á n' aquets 30 anys ¡de ma vida! que li suministri algunas llaugeras noticias biográficas de la meva *interessant* persona.

L' autor dels 10,958 días que compto, siguié un honrat fabricant de *mitjas* .. que no arribá may á *enteras*, porque 'ls sis fills que Deu va concedirli, lo deixarem sense mitjas... ¡y sense sabatas! á causa d' havernos rebut *sense lo pá sota l' aixella*.

La meva mare, pobra senyora, també fo i molt desgraciada. Per lo que á mí 's refereix, tingué de criarme fins als 23 mesos, y sort encare qu' una vehina va aconsellarli que 'm dongués á *dida*, y ella va escoltársela, que sinó no li haurian valgut ni tots los caldos, ni tots los rovells d' ou que prenia pera reforsarse.

Una robusta treballadora de casa s' encarregá de lactarme tres ó quatre vegadas cada día, durant un trimestre, sentada casi sempre en una *paca* de cotó. Penso que per xó no hi negat may res á las *Pacas* .. ni á las *altras* tampoch, si val á dir la vritat.

Jo, á pesar d'una lactancia tan llarga, pujava raquílich y malaltís, fent cara de prunas agres y taronjas sense such .. pero la meva ávia 'm trobava tan bon mosso y tan aixerit, que 'ls meus pares, sentintla, s'animavan. ¡Pobreta ávia! ¡Desde qu'ella va morirsem, que no m'alaba ningú!

Quan vaig trobar-me en estat d'empendre una carrera, los autors de las meas horas—no sempre han de ser días—demanaren consell á tota la parentela.

L'ávia volia que fos *bisbe*, pe 'l gust de veurem confirmar als altres; pero m'havian *confirmat* tantas vegadas á mí, pera castigar las meas travessuras, que la mitra no va cridar-me l'atenció.

Lo padrí, fundantse en que 's fá un gran consum de calsat, aconsellá que fos sabater, pero va oposarshi 'l meu pare per ser ofici de *pega*, y la pega ell no se l'havia pogut treure may de sobre. No obstant, me sembla que 'l meu padrí al volguer-me fer *pegot*, coneixía millor que ningú 'ls punts que jo *calsava*.

Un tio carnal, que tenia molta forsa y molts pochs quartos, convensut de que val mes enginy que forsa, indicá que fos *enginyer mecánich*, y 'l seu consell fou atés,

Vaig comensar á estudiar las matemáticas y si bé no vaig acabar la carrera, per haver sabut los meus pares que las máquinas ja 'ns las enviavan del extranger, casi regaladas, me quedaren tan presents los *quebrats*, qu'ara quan algú m'hi ve, desseguida ho coneixo.

Deixada aqueixa carrera, vaig empendre 'ls estudis de batxiller, ab gran disgust de l'ávia, que, com no li agradava ficarse ab ningú, havia odiat sempre las *batxillertias*.

L'ávia, no obstant, feya saber á tots los coneguts, que 'ls mestres ja no sabian que ensenyarme... pero 'ls coneguts tenian lo bon gust de no créurela.

¡Y es clar! Si als meus professors havia de pagarlos los litros de tinta que 'ls hi fet suar, necessitaria la fortuna d'en Girona.

Los únichs qu'haurian de satisfere *danys y perjudicis* son D. Joseph Franquesa y Gomis, mestre en gay saber de privilegiat talent, que fou mon professor de Llatí é Historia, y 'l docte sacerdot D. Climerit Cortejón que m'ensenyá Retórica y Poética, per haver despertat tots dos las meas aficions literarias, sabent que en lo camp de las lletras, som mes los qu'hi trobém escardots que fruyts ssahonats.

¡Val mes ser de la companyia de Jesús... ó fabricant de pintas pe 'l cap, barba y bigoti!

En la carrera del Comers, que vaig seguir mes tart pera contentar á mon pare, lo meu mestre d'inglés, conegut pe 'l motiu de *Potato* (Patata) no lográ instruir-me completament en la seva llengua, pero ara la posseheixo á la perfecció pe 'ls molts tractes, que, per ma desgracia, hi hagut de tenir ab los *inglesos* que continuament me persegueixen.

Tants anys d'estudis han sigut pera mí, com pot notarse, temps perdut. La meva planeta era un'altra ¡Ab la meva carrera guanyaré ben pocas *llaunas*; pero si m'hagués dedicat á la llauna, hauria fet carrera! Vull dir qu'havia nascut per '*llauner*'

Que ho digan sinó las *latas* setmanals, que desde aquestas columnas propino als meus lectors.

¡Y que son grossas!

Barcelona 26 Febrer de 1896

A. GUASCH TOMBAS.

Missiva

—●—

AL ALCALDE DE BARCELONA

Molt Sr. meu: Li suplico qu'escolti lo qué fa 'l cas. ¡No 'm deixi ab un pan de nás! ¡Sobre tot no 'm dongui un mico! Lo que jo m'he proposat es demanari no mes que fassi *empedrá* 'ls carrers dels voltants del meu vehinat, puig temps há que 'm torno boig al véurem no las vegadas donant mil ensopegadas que, francament, no 'm fan goig. Y encare per si no fos aixó pesa', s'hi afegeix que si p'ou 's converteix tot lo meu barri, en Besós. No li vull vení ab *bravatas* pro treguim de tals apuros!

¡Potsè 's creu que tinch molts duros per gastarmels en sabatas! Penso que tots aquets cassos vostè 'ls arreglará al punt. Fill, no vull quedá difunt, total, per caure de nassos. Ni vull que 'm donguin matraca si tinch d'anar pe 'ls recóns aguantant-me ab dos bastó's .. ó ab la árnica á la butxaca. Ja ho sab, si no 's mou cap dia per avisá als *brigadiés* que adobin tots los carrés dels volts de Santa María, li diré: que 'm vé de nou d'un alcalde com vosté... no tenir mes remey que consolarme .. ab callá y prou.

B. MONTAGUT Y FONT

ADAGIS

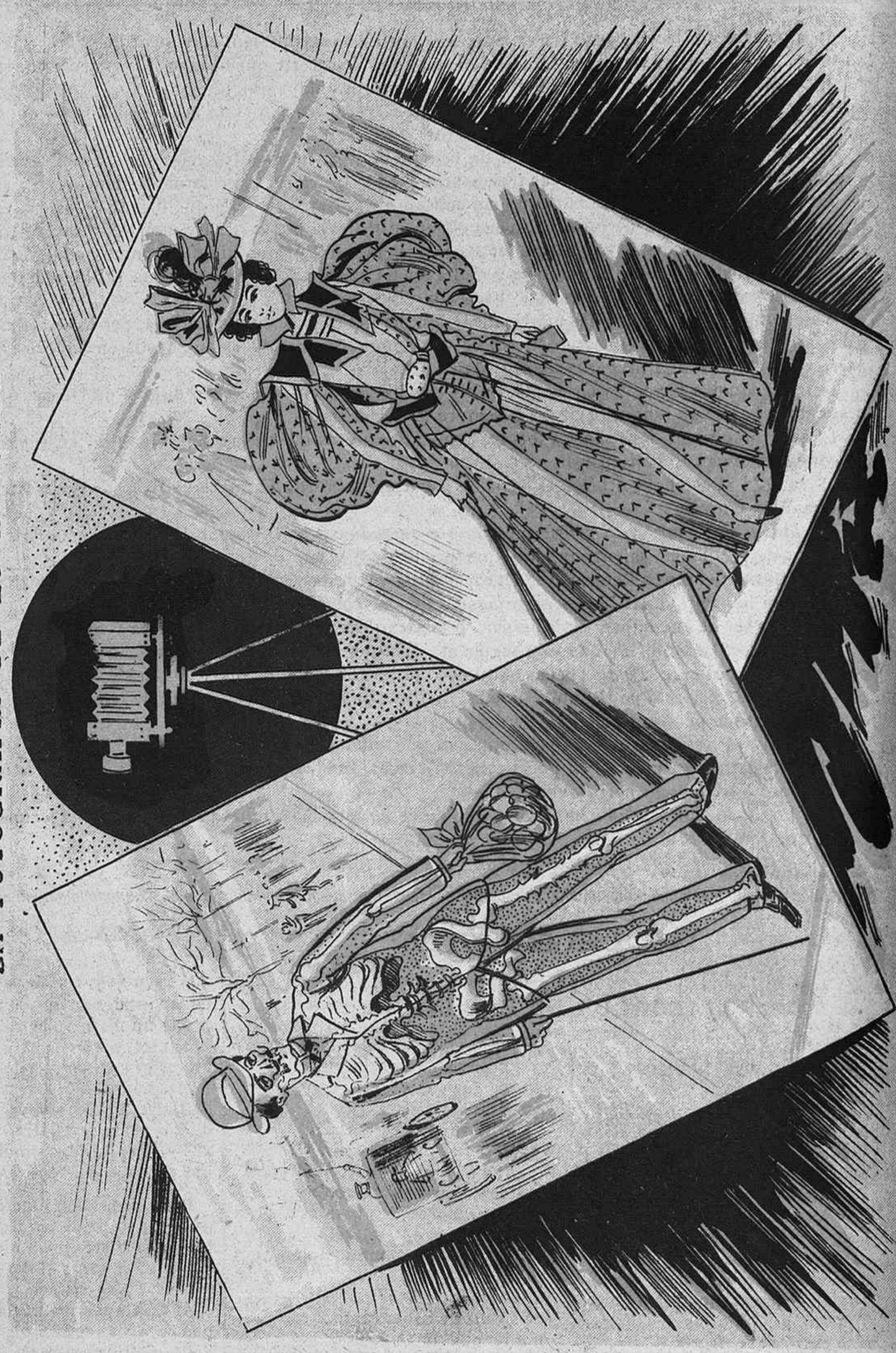
Lo seu nom era María, tenia vintidós anys, pescar un marit volia y tant sols pescar solia disgustos y desenganys. Mes sempre ab igual fal-lera dels joves s' enamorava, de tots anava al darrera, y... —*quan cert es*,—murmurava— que *qui espera desespera!*

Per si va pescá un marit, gandul y murri... *hasta allá* tant, que á la primera nit, y al anarsen junts al llit, un bastó li va estrená.

Al veures tan maltractada plora ara y se desconsola y diu molt desesperada: —*Mes me valia estar sola que tan mal acompanyada.*

UN XICH FRANCH.

LA FOTOGRAFIA DE LO INVISIBLE

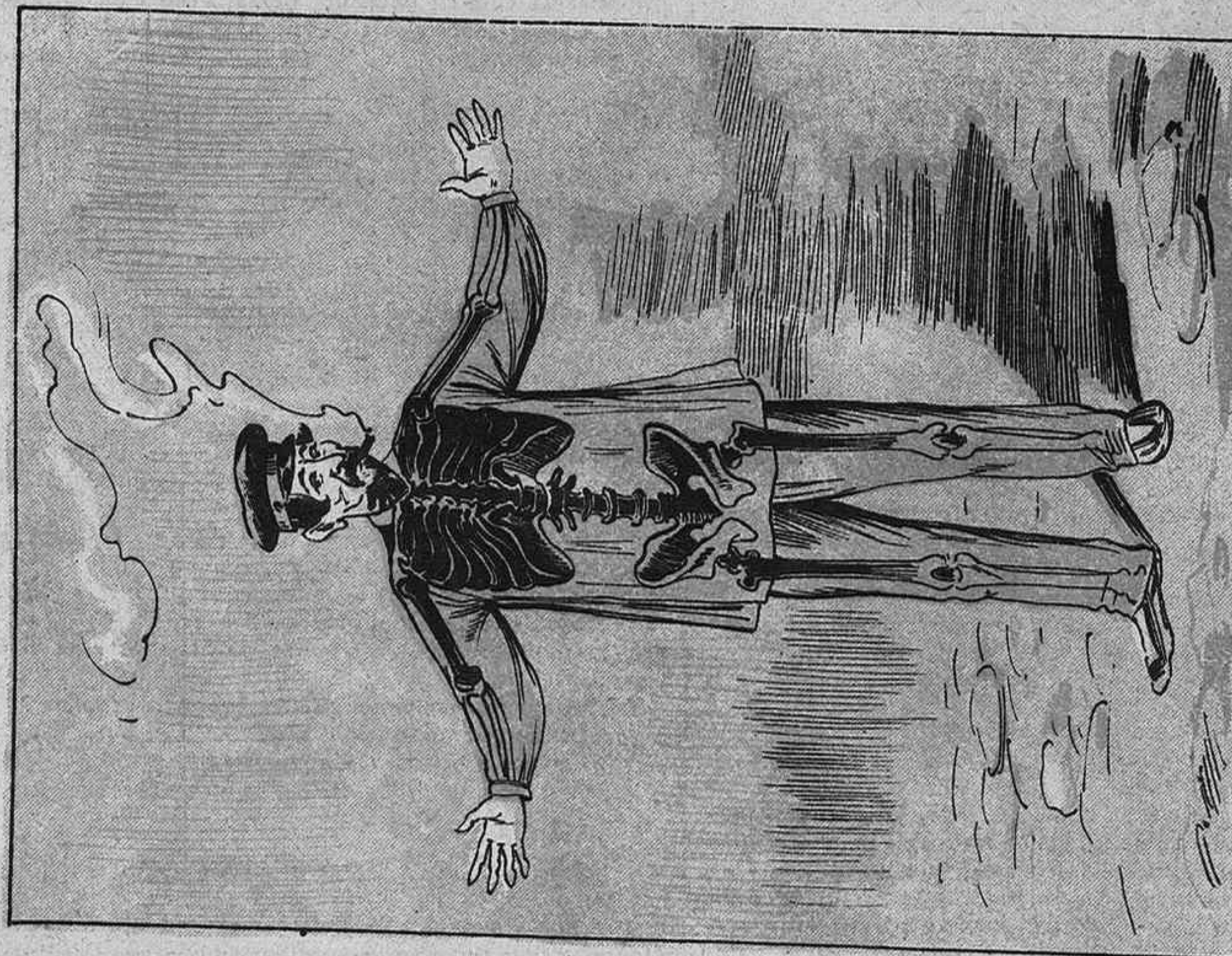

tantínea mentres vosté passava per la Rambla. Gracias al portentós invent, he descubert que té la *caixa* bastant atrotinada y un os de la cuixa molt ratat. No vull casarme ab cap esguerrat» —Loia.

pallaringas. ¡Alabat siga 'l nom del inventor! Sens' ell m' exposava á carregar ab un manat de panillos per tota la vida. ¡No vull cap dona que gasti bragué ni que tinga las camas tortas». — ARTURO.

Senyors burots: ¡Ja s' ha acabat alló de palpar á las donas! No hi ha mes que provehirse de ~~vea~~ maquina de 'n Roentgen y ella ja s' encarregará de denunciarlos lo matute, encare que 'l portin tapat ab tres dotzenas de faldillas de llauna.

—¡Me caso ab Ronda! ¡Si n' estava de cansat de pendre potingas y cambiar de metjes! Are ab aqueix mapa ja ho sé tot. Lo que jo tinch es un suje que se m' ha arrapat á tots 'ls ossos de la post del pit per culpa de 'ls *cuartereros* de calé que m' endóssa la Tabacalera. ¡Mala negada fassini!

ROMEA

La novetat de la setmana—dientho aixís fa més sabi ó més crítich—ha sigut l' estreno en aquet teatro de la tragedia de Guimerá *L' ànima morta*, que per sa desastrosa execució, mereix se consigní en lletres de... or y se colouí una lápida de... marmol, en lo saló de descans del teatro *pongo por caso*, en recort d' aytal aconteixement. Convé no descuydarse que dit *succés* com diuen en los cafés cantants, tingué lloch en la nit del 24 de Febrer de 1896 de 9 a 11 1/2 horas de la nit y en la funció á benefici del primer actor y director de la companyía D. Teodoro Bonaplata.

No hi seria per demés que si consignés los noms de los *executants*, vulgo *butxins*.

S' ha estrenat un juguét titulat: *Entresuelo*, primera, que fou bastant aplaudit.

E voila tout.

NOVETATS

Cap novetat registra la setmana passada, ja que *Urganda* continua representantse á diari ab molt agrado de la numerosa concurrència que hi assisteix, y que ho demostra ab l' aplauso ab que corona 'ls ballables, principalment en los que hi pren part la simpática primera parella Monroc—Fuensanta.

TÍVOLI

Ab verdader entussiasme ha sigut rebuda la companyía infantil de sarsuela del mestre Bosch, causant com sempre verdader assombro que en artistas de tan poca edat pogan identificarse los personatjes de las obras que representan.

Per ara van representadas entre altres obras, *El Duo de la Africana*, *De vuelta del vivero*, *Colegio de señoritas*, *El Tambor de Granaderos* y *El monaguillo* en que si bé s' han lluhit to s los diminuts aristas, hi ha sobresurtit de un modo especialíssim la may proa ponderada nena Mateus.

Pera demá s' anuncia *El húsar* ab los quadros de manio-bras militars.

CATALUNYA

Ab verdadera ánsia era esperada la última obra de Chueca *Las zapatillas* y en honor á la vritat si bé ha sigut aplaudida

y hasta lograt lo *bis* algunas pessas musicals, lo conjunt no entussiasmá com en anteriors obras, á causa de sentirse á menut reminiscencias de altres obrassevas. *La gran via*, *El año pasado por agua*, *De Madrid á Paris* pagan bona part del gasto.

Respecte á la lletra, sense ser cosa del *otro jueves* se fa recomenable per la versificació que com del Sr. Jackson Veyan es fluida y vigorosa.

La excusió *mitja figa mitj rahim*.

Resúm: que si bé *Las zapatillas* de Chueca calsarán bon nombre de representacions, no es obra que desbanqui á la simpática *La maja* del mestre Nieto. (S' entén, si no hi ha compromís entre la Empresa y 'is autors.)

GRAN-VIA

Lo *summum* en lo teatro com acertadament anuncia la Empresa, ha resultat ser la opereta *Carmen* ja que á una execució acertada hi ha qu'anyadirshi la rica presentac ó escénica.

En lo desempenyo hi han sobresurtit las Srtas. Fàbrigas y Valdés y los Srs. Cisañas y Carbonell, á qui 's deu en gran part lo bon éxit que ha lograt la obra de Bray y Bizet.

A propòsit dels autors: ¿Se podria saber qui es que ha reformat lo libre, ja que ab tantas mutilacions l' ha deixat com nou?

¿Qué es que posar també pretén cobrarne propietat?

Pera dissapte s' anuncia l' estreno d' una obra lírica de circunstancias, titulada: *Cuba por España*.

Vaja, 's veu que lo Sr. Bruno es un empresari que ho entén.

SOCIETAT «LA SERPENTINA»

A pesar de lo desapacible del temps, se veje sumament favorescuda la funció que en honor y obsequi a la simpática serpentina espanyola Srta. Pilar Arcas, se dongué dissapte passar.

La beneficiada, que al presentarse en escena fou ja aclamada, se sentí continuament aplaudida principalment per la vis cómica que demostrá possehir al interpretar la «criad.» en *Lo somni de la Ignocencia*.

La dansa serpentina ab que finalisá tan extraordinaria funció, sigué com sempre aplaudidíssima.

La beneficiada sigué obsequiada ab nombrosos y arístichs regalos, además d' una pluja de *bouquets* ab que s' alfombra l' escenari.

Nostra mes coral enhorabona.

UN CÓMICH RETIPAT.

Litografia Barcelonesa

LA LITOGRAFÍA BARCELONESA

DE

R * A * M * O * N * E * S * T * A * N * Y

que estava instalada en lo carrer de SANT RAMÓN
NÚMERO 5, s' ha trasladat al mateix carrer

NÚMERO 6

ahont continua fent tota classe de impresos á

* * preus sens competencia y esmero sens igual * *

S. Ramon, 6
BARCELONA

¿PER QUE ESTAN CONTENTS QUAN PLOU?

Ella, qu' es una gran pilla,
perque als joves fá obrir l' ull
ensenyant la pantorrilla;
l' altre, perque no perilla
el seu sembrat... y blat cull.

Lo parayguero, perque
ab la pluja 's fa un bon son;
y 'l farmacéutich també
perque 'l pou no ha menesté,
per omplí 'ls gibrells, quan p'ou.

Nos comunican del Masnou, que entre las máscaras con currentes als balls donat en lo Centre Coral, va cridar poderosament l'atenció la Srta. Dolors Amat, que lluhia un elegant traje simbolisant LA TOMASA.

Nosaltres, que sempre aném averiguant las causas de tot, hasta dels fets mes insignificants, hem descubert que ningú ab mes drets que la esmentada senyoreta, podia fernos l'honor d'usar lo vestit que 's posa la nostra mare TOMASA 'ls días de festa.

¿Preguntan per qué?... Perque la tal Dolors Amat, porta á la TOMASA, entre 'l seu nom y apellido patern.

Vegin:

DOLORS AMAT.

Fixinse en las lletras grossas OS AMAT) combininlas degudament y obtindrán: TOMASA.

Rebi la graciosa mascareta nostra felicitació y conti ab nostra amistat leal y franca... y sápigat també, que

Per l' amor qu' ha demostrat
l' hermosa Dolors Amat
á nostra mare TOMASA,
la Redacció l' ha nombrat
filla adoptiva... de Casa.

✱

Segóns anunciarem en nostre últim número, va celebrarse dissapte passat en lo Teatro del Olimpo, la solemne vetllada commemorativa del XXII aniversari de la mort del insigne mestre Clavé, organisa ta per l' Associació de Coros del mateix nom.

Resulta un acte tan important com conmovedor. En la presidencia véyanshi, la filla del immortal músich-poeta, D.ª Rosa Áurea, los senyors socis honoraris Espinet, Torres (direc tor de la banda de la Casa de Caritat), Flos y Calcat, Tobella, Viñas de Badalona y altres presidits á la vegada per lo president honorari de l' Associació, nostre amich y colaborador D. Eussebi Benages.

Lo nutrit programa fou desempenyat á conciencia. En la part musical, escullidíssima á mes no poguer, van lluhirshi las Srtas. Assumpció y Merceneta Dachs y 'ls senyors Guiteras, Parramon, Raspall, Maestro, Espinet (fill) barítono Sonteyrant y Joseph A. Capdevila. Numerosos coristas de toias las societats aliadas de Barcelona y 'l plá y fins d' algunas de Vilanova y otras poblacions, vinguts exprofés, ab laudable desprendiment, formant un conjunt de mes de 500 veus, cantaren d' un modo magistral, baix la destra batuta del jove mestre Sr. Planas (que cada día val mes) «La Gratiu!» «De bon marí» y «Al mar» del immortal Mestre y l' himne «Gloria al Arte» del mestre Goula (pare).

La part literaria fou també lluhidíssima. Apart de la entusiasmata poesia que llegí nostre estimat company de Redacció M. Riusec (y que insertém en altre lloch del present número) y d' hermosos travalls alussius, de nostres volguis colaboradors Dolors Riera Batlle de Escriu, Benages y Gardó 's feren aplaudir ab justicia las composicions dels Srs. Forest, Flós y Calcat, Salas Antón, Casas y Pallerol, y Xirinachs, com aixís també, 'ls lectors d' algunas d' ellas, Srs. Amat, Mullerat y Barba (que ho feu molt bé),

Finalisá la vetllada alsantse á donar las gracias, entre las

aclamacions dels coristas, la filla de 'n Clavé, que conmoguda per l' acte brillantíssim que s' estava celebrant en honra del seu progenitor, en tan breus com sentidas paraulas alentá als coristas á prosseguir lo camí emprés, y á continuacio lo Sr Benages, glosant lo dit per la filla de 'n Clavé, sapigué entusiasmá al auditori acabant tan hermosa festa entre grans aclamacions.

¡Benhaja l' Associació de Coros de Clavé! ¡Benhajan los coristas que, tan brillantment, saben honrar la memoria del seu immortal fundador!...

✱

Diumenje passat la Associació de socorros mútuos denominada «Fraternitat y Concordia» celebrá lo primer any de sa fundació ab un dinar de primer ordre á ca 'n Culleretas, servit de la manera que sab ferho lo duenyo d' aqueix establiment y que li ha donat fama. No varen faltar los brindis de rúbrica enaltint tots lo bon acert de la Junta Directiva.

Fém vots per la prosperitat de dita important Associació, la qual actualment ja conta en sas llistas 74 socis.

✱

Havent sapigut que la «campanada» del número anterior relativa á la exemplaritat dels arcalde y tinent d' arcalde de Tordera, va ferlos l' efecte d' una manxiula, no volém passar aqueix número sense ferli al arcalde primer d' aquella vila las següents preguntetas, sense malicia, que li várem prometre:

1.ª ¿Podría saberse cóm y en qué ha invertit l' hú y mitj per cent que desconta al cobrador de consums pe 'ls cobros atrassats y pe 'l correni?

2.ª ¿Voldría dirnos per qué va obligar á pagar una multa de 36 duros als hereus dels concejals de 25 anys endarrera?

3.ª ¿Qué 'ns dirá de las gestions qu' está fent pera que 'l poble pagui un compromís contret per varis particulars vebins d' aquella localitat, amparantse alguns d' ells en son cirrech de regidors, sent aixís que la lley no 'ls autorisava pera fer tal contracte?

4.ª ¿No sabré m tampoch lo resultat que aquest any donará la recaudació dels drets pera la matansa de porchs, parlant ab perdó?

(A la pregunta anterior tal vegada podría donarnos millor resposta lo primer tinent d' arcalde, tenint en compte 'ls tocinos qu' ha mort y 'ls drets que ha pagat per tal concepte; ja que massa estém enterats del modo que ho arreglava aquell senyor; y mes avuy que, siguent al candelero, ningú s' atrevirá á ferli cárrechs. Aixó dit entre paréntessis)

5.ª y última: ¿Vol dir que aqueix Municipi cubrirá lo pressupost aquest any, com va cubrirse l' any passat?

Contesti ó no contesti, 'ns té sense cuidado. Jo, si 'm trobés al puesto del arcalde de Tordera, no contestaria; perque ja ho diu lo ditxo: «Qui vulgui saber, que vagi á Sa'amanca.»

¿Oy?

✱

L' altre dia un salvatje (pero un salvatje auténtich) va pegar un cop de puny al ventre d' una senyora embrassada, que tingué que ser portada á la casa de socorro.

Casi bé, ja no 'ns recordém de la infinitat de vegadas que aquet fet ha succehit. Fet vergonyós en extrém, no perque aquí campin salvatjes á las sevas anchas... Vergonyós perque 'l poble s' ho mira y no arrossega al punt al salvatje en questió... ¡Aquí está la vergonya!

¿Y 'ls Pares de familia qué fan parats? ¿Per qué ab sa poderosa influencia, no escarmentan d' un modo exemplar als autors de las salvatjadas?...

¿Pera qué serveixen donchs?...

✱

L' Ajuntament de Sabadell ha obert una subscripció á fi de que puguin ser socorreguts setmanalment los pobres de solemnitat d' aquella població, evitantse així 'l que tingan de demanar caritat en la vía pública.

A dita subscripció hi han contribuït las classes mitja y travalladora. Los richs han tingut á bè no *afluixar la mosca*

A n' aquí es tan oportú
com en qualsevulla part
consigná alló de que 'l fart
no 's recorda del dejú.

*

Segons llegim, lo joch del *bòlit*, ara s' ha posat de moda. Després de la ratxa de *bòlits*, d' aquets últims días, sembla que se 'ns está preparant un, que farà mes *tró* que tots.

Un *astròlech* de la Manxa, profetisa qu' á meytat del mes entrant explotarà un *bòlit*, á vinticinch kilòmetros, sis metres y trenta dos centímetros d' altura y que l' efecte de la explosió serà tan formidable, que d' Espanya, Portugal, Fransa y Alemanya sols ne quedarà un bossí, com lo carrer de las Donzellas. Tot lo demés se 'n anirà á fondo.

De modo y manera, que tot lo demés que 'ns queda son quinze días de vida, puig segons l' *astròlech manxego*, alló serà el *disloque*... ¡Un judici final en miniatura!

Aixís, donchs, preparinse á fer l' *ánech*, á menos de que 'l *manxego* no hagi deixat anar alguna *manxega*, qu' es lo mes possible!

*

Llegim que al desembarcar á Cádiz los soldats que procedents de Cuba, arriuan plens de feridas, los agents de la Companyia Arrendataria de Tabacos los hi prenen lo tabaco que portan sobre.

No sabem com calificar la conducta d' agents tan servicials... es dir, ja la calificaríam degudament, pero potser ho faríam massa fort.

¡Sembla mentida que 'l pobre soldat que vé de derramar la sang per la patria no puga cometre una petita infracció... mentres que molts *peixos grossos* que 's miran als insurrectes de lluny, las cometen grossíssimas á diari!

Lo periódich d' hont treyém la noticia diu que lo que haurían de fer los quefes que tornan de Cuba en companyia dels soldats, es manar que fos tirat de cap á mar lo agent qu' intentés practicar tan escandalosos registres.

No está mal pensat.

*

Dimars se varen fer en aquesta ciutat rogativas pera que descarreguessin los barralóns del cel.

A l' hora en qu' escribim aquestas ratllas, á pesar de las rogativas, fá un sol espléndit. Los paraygüeros, que son los mes interessats en que ploqui un trimestre de carrera, están á punt de pegarse un tiro.

Un poeta amich nostre, qu' está á l' última pregunta, nos deya dimars, referintse á las rogativas:

Si en lloch de *ad petendam pluviam*;
fossin *ad petendam duros*,
y en ploguessin, creguin que
molts sortiríam d' apuros.

*

Segons llegim en nostre colega *La Linterna* de Lleyda, las corporacions oficials d' aquella població, van gastarse mil siscentas y pico de pessetas en obsequiar al Cardenal Cassanyas, recentment nombrat. Precisament en lo mateix dia dels obsequis, l' ajuntament deixá de socorre *per falta de fondos* á dos pobres soldats que regressavan de Cuba, potser inutilisats per sempre mes.

Y lo mateix ajuntament per socorre á las familias dels reservistas, ha tingut que acudir á la generositat particular, també *per falta de fondos*.

¡Aquesta gent es la que invoza la patria, per dur los fills del poble á la guerra y per aplacar los clams de tantas mares que quedan sense l' apoyo dels seus fills!

¡Quin sarcasmell!

En lo mateix periódich trobém una ressenya de la *Odisea* efectuada per la Comissió de l' Ajuntament de Barcelona, que aná á felicitar al citat Cardenal, *Odisea* en la que abundan molt los detalls cómichs.

Entre altres lo *republicà Galindo* (no de la fracció Vallés y Ribot com diu *La Linterna*) sino *centralista*, anant á buscar *indulgencias y escapularis* pera que Deu li conservi 'l *republicanismel*...

L' arribada de la Comissió á Pons y 'l *quid-pro-quo* de rébre ab gran aparato l' ajuntament d' allí, als nostres concejals, pero dirigintse en primer lloch á un dels agutzils que 'ls acompanyavan, y que á n' aquella bona gent devía semblarlos al menos la *Gobernació Civil*, com diuhen en lo *Joch dels disbarats*, etc, etc.

En resúm: qu' entre una cosa y altra, la Comissió barcelonina, encare que no se 'n va *endur los jegants*, va ferlos de debó.

CRÍGRAMA

Quan de casa seva surt
la Filomena, ab tó amarch,
li sol dir lo noy d' en March:
—Desde que no vas de curt
sempre 't veig passar de llarch.

AGUILETA

CORRESPONDENCIA

(Tancada lo dia 20 d' aquet mes)

A. Tilop: Si no escribis «heran, harrivo, hara y hanar» y l' article no fos tan manso, li publicaría.—K. Gat: Es massa relliscosa.—Lluquet: No m' acaban d' agradar; ho sento.—Un pianista de P. F.: Anirà la xarada-carta.—V. Blay: Tots los he llegit en castellá.—Gonnella Poétich: No están prou bé.—R. Campins: No puch servirlo.—Nitu de Tarragona: La paraula qu' usa com á solució de la xarada-carta no l' hi vist emplear á ningú. ¡No li sembla que lo lógich es dir «desgana»!—Pere Salómy y Molas: Anirà la baldufa numérica.—Joan Olés: Es fluix.—F. N. (Noy de Lleyda): Id.—E. Torrents Costa: Publicarém la xarada. Gracías per la felicitació.—Joan Vilargunté: No serveix.—Angel Salabert: Está molt bé.—Pepet del Cotxe: Insertarém lo según cantar.—Dr. Tranquil: Trobo 'ls xistes molt rebuscats.—Carriquiri: ¡Qué n' es de burro y bacó!

LA TOMASA

— PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI —

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6 —BARCELONA.

LITOGRAFÍA BARCELONESA

de Ramón Estany

6, Sant Ramón, 6.—BARCELONA

LA TOMASA
ATOCINATS

A pesar del· seus dejunis,
Don Pep y Donya Esperansa
temen tení un mal final
al sé a la nova matansa.

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

—Certa raspa sense *terça*,
sense modos, sense un ral,
sens paraula, informal
y de conducta perversa,
te una pila de *total*.

—No ho vejem prou dos *girals*
tot aixó que 'ns diu Ambrós:
perque ¡qui es que fa l' os
á dona tan esqueixada?
y ¡qui es que la *hu* dos?

E. PI FANI.

CONVERSA

—¡Ola, Joan! ¿que fan funció á No
vetats?

—Si: la *Urganda*.

—Donchs si hi vols venir, la meva
germana també vindrà.

—Quina, ¿la *Liúcia*?

—La que tú mateix scabas de dir.

ANTÓN PRATS.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Poble Catalá.
8 1 5 9 6 2 8 9.—Carrer de Barña.
4 7 9 1 2 3 9.—Poble catalá.
1 7 9 5 6 7.—Carrer de Barña.
9 5 1 7 9.—Poble catalá.
9 2 4 5.—Carrer de Barña.
6 3 6.— » »
1 5.—Nota musical.
1.—Consonant.
4 7.—Nota musical
1 3 6.—Carrer de Barña.
3 9 3 6.—Poble catalá.
6 7 1 5 8.— » »
7 1 1 2 3 9.— » »
5 9 8 5 1 1 2.— » »
8 7 1 5 6 7.— » »
1 7 9 5 1.— » »
9 7 1 8.— » »
8 1 7.—Un fenómeno.
7 9.—Animal.
5.—Vocal.

PEPET PANXETA.

GEROGLIFICH
ODONELL
A LA
SOLITARI
A
PRIM
LOVRI

SALVADOR PORTAS.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 390

Xarada.—*Ca-mi-sa*.

Rombo.— *M*

Pop

Peret

Moratin

Petra

Tia

T

Tarjeta.—*aMujer y Reynan, Pina, Chapl,*
Sarsuela, Madrid.

Logogrifo numérich.—*Patóns*.

Geroglifich.—*Per partits á Espanya.*